

Nieuwsbrief Agrifood Gelderland

2022, nummer 1

Boerenbedrijven zijn belangrijk voor Gelderland: voor de leefbaarheid van het platteland, voor de economie en voor het produceren van ons voedsel. Want zij dragen bij aan de energietransitie, een gezonde leefomgeving en verbeterde biodiversiteit. De provincie zet daarom in op duurzame land- en tuinbouw met een goed verdienenmodel.

In deze nieuwsbrief onder andere:

- Het nieuwe coalitieakkoord vol plannen voor de landbouw
- Nationaal Strategisch Plan aangeboden aan Brussel
- Regels bestemmingsplannen glastuinbouw gewijzigd
- Met klei naar klimaatrobuuste landbouwgrond
- POP3-openstellingen in 2022
- Stalinnovatie en Mestverwerking
- Enquête Implementatie Kringlooplandbouw

Het nieuwe coalitieakkoord vol plannen voor de landbouw

Het nieuwe kabinet Rutte komt met veel geld en beleid voor de landbouw. Het is nu nog niet duidelijk hoe het Rijk in de uitvoering gaat samenwerken met provincies en andere overheden. De ambities worden bekostigd met incidenteel geld. Hierdoor kunnen deze bedragen geen rol spelen in langjarig beheer of onderhoud.

Verdere plannen van het kabinet voor de landbouw zijn:

- 1 **Emissies en opgaven:** Er wordt een brede aanpak voorgesteld om alle emissies en opgaven zoals ammoniak/stikstof, fijnstof, waterdoelen en biodiversiteit integraal en gebiedsgericht aan te pakken. De provincies hebben steeds voor integraal beleid gepleit. Het behalen van stikstofdoelen en natuurdoelen wordt nog meer versneld: van 2035 naar 2030. Dat is enorm ambitieus!

- 2 **Ecologieautoriteit:** Er wordt een ecologie-autoriteit benoemd. Deze moet vaststellen wat in sommige gebieden moet gebeuren voor natuurherstel, klimaat- of watermaatregelen. Dit biedt meer zekerheid als andere partijen extra beleidsmaatregelen bij de rechter proberen aan te vechten. Maar dit kan ook leiden tot vertraging en onduidelijkheid. Het akkoord heeft het over een gebiedsgerichte aanpak met extensivering, omschakeling, innovatie, legalisering en verplaatsing.

Hiernaast komt er een Grondbank voor agrariërs die willen extensiveren, omvormen en verplaatsen. We zijn benieuwd hoe het Kabinet de tussenvorm tussen landbouwgrond en natuurgrond of landschapgrond gaat aanwijzen.

- 3 **Klimaatdoelen:** De klimaatdoelen worden flink aangescherpt: 60% reductie van CO₂ in 2030. Dat is een flinke opgave, zeker voor de landbouw. Belangrijke vraag hier is hoe de landbouw kan putten uit het Klimaattransitiefonds van € 35 miljard voor 10 jaar, om de maatregelen zoals het voerspoor, de stalmaatregelen, de CO₂-benutting in de tuinbouw, de aanleg van houtige gewassen, de koolstofvastlegging in de bodem enzovoort goed te kunnen implementeren. Een goed voornemen van het Kabinet is de energienetwerken in deze kabinetsperiode toekomstbestendig te maken; dat betekent een mooie kans voor de landbouw.
- 4 **Duurzaamheidsinitiatieven:** Het kabinet komt met een voorstel voor duurzaamheidsinitiatieven, met een uitzondering op de Mededingingswet. Hopelijk kunnen ook boeren hiervan profiteren, bijvoorbeeld bij het beter in de markt zetten van duurzame producten.
- 5 **Ketenspelers:** Banken, toeleveranciers, de verwerkende industrie, de retail enz. worden nu niet meer vrijblijvend betrokken. We zijn benieuwd hoe het Kabinet dit doet, want markt en keten bepalen in hoge mate of boeren kunnen verduurzamen en extensiveren met behoud van een verdienmodel.

- 6 **Voorts:** Het Kabinet wil ook afspraken maken met de veevoederindustrie over benutting van reststromen, en wil kunstmest door organische mest gaan vervangen. Ook ziet het Kabinet de mogelijkheid tot een verdienmodel voor boeren door de productie van bio-grondstoffen en CO₂-opslag.

Indiening Nationaal Strategisch Plan

Provincies, de Unie van Waterschappen en het Rijk hebben samengewerkt aan een Nationaal Strategisch Plan (NSP). Het plan is een invulling van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie. Eind december 2021 heeft de minister van LNV dit NSP voor goedkeuring ingediend bij de Europese Commissie en samen met de bijbehorende Strategische Milieu Effectrapportage ter visie gelegd.

Het Europese landbouwbeleid brengt veel geld mee voor de landbouw in Nederland, het gaat jaarlijks om maar liefst € 800 miljoen aan steun en subsidies!

Wat opvalt in het nieuwe plan is dat de eisen waaraan de boeren moeten voldoen om deze steun te krijgen, zwaarder worden. Daarnaast wordt in het plan voorgesteld om stap voor stap de middelen vanuit 'basissteunpijler' 1 (= inkomensondersteuning) te verminderen, zodat vanuit 'subsidiepijler' 2 (= plattelandsontwikkeling) meer subsidie beschikbaar komt om te 'vergroenen'. De basissteun in pijler 1 wordt ook nog verder verlaagd om meer ruimte te maken voor de nieuwe ecoregelingen (= eenjarige subsidiebedragen voor groene maatregelen). De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) houdt op 8 maart voor agrariërs een webinar over het GLB en het gebruik van ecoregelingen. Op 15 maart voor ANLB en collectieven.

Zienswijze indienen?

Met de tervisielegging is ook de landelijke consultatieronde gestart. Zienswijzen kunnen tot 1 februari worden ingediend. Het plan is samen met de bijbehorende Strategische Milieu Effectrapportage te vinden op: [Strategisch Milieueffectrapport en samenvatting Nationaal Strategisch Plan](#) ter inzage. Het plan kan in de loop van 2023 nog bijgesteld worden door reacties vanuit belanghebbenden en de Europese Commissie. Begin 2022 worden ook informatiebijeenkomsten georganiseerd over het NSP. Alle informatie hierover is te vinden op: [Toekomst GLB](#).

Regels bestemmingsplannen glastuinbouw gewijzigd

Provinciale Staten hebben in december jl. besloten de regels in de Provinciale Omgevingsverordening over de vestiging van glastuinbouw aan te passen. Deze aanpassing heeft vooral gevolgen voor de verdeling van de bevoegdheid voor het opstellen van bestemmingsplannen. We leggen hieronder uit wat dat betekent.

Het concentratiebeleid voor de glastuinbouw van de provincie is ongewijzigd gebleven. Dat wil zeggen dat er alleen ruimte is en blijft voor nieuwvestiging van glastuinbouwbedrijven in de zogenoemde glastuinbouwontwikkelingsgebieden in de gemeenten Zaltbommel, Maasdriel en Lingewaard. Door de concentratie kunnen bedrijven beter gezamenlijk gebruik maken van infrastructuur voor verduurzaming, zoals een warmtenet of een CO₂-leiding.

Nieuwe regels

De aanpassing van de regels betekent een aantal veranderingen. Zo mogen gemeenteraden besluiten tot het vaststellen van bestemmingsplannen voor een eenmalige uitbreiding van bestaande solitaire glastuinbouwbedrijven tot een maximale omvang van 5 ha. Voorheen was dit een uitbreiding van maximaal 20%. Hierbij moet de gemeente de afweging maken of het niet beter is het bedrijf te verplaatsen naar de glastuinbouwontwikkelingsgebieden. Ook mogen gemeenteraden besluiten over bestemmingsplannen waar een kas wordt toegestaan als neventak tot een omvang van 2 ha. Dat was 2500 m². Hiermee wordt het bijvoorbeeld voor een onderwijsinstelling mogelijk om een kas bij de school te plaatsen. Deze wijzigingen gaan met ingang van 1 februari 2022 in.

Voor meer informatie kijk op: [De omgevingsvisie](#).

Met klei naar klimaatrobuuste landbouwgrond

Bodem met meer dan 8% kleideeltjes is vruchtbaar én beter bestand tegen langdurige droogte. Bovendien houdt zo'n bodem extra organische stof vast door binding aan kleideeltjes, waardoor er meer CO₂ in de bodem wordt vastgelegd. Om deze redenen kan klei die vrijkomt uit bijvoorbeeld de aanleg van natuur, wegen en woningen uitstekend gebruikt worden in de landbouw. Samen met Rijkswaterstaat werkt provincie Gelderland aan het 'LIFE CO₂SAND' project waarbij we het 'klei in zand' principe toepassen op 5 demonstratievelden, waarvan 4 in Gelderland. Het doel is 700 hectare verbeterde landbouwgrond in 2027. Meer informatie is te lezen in dit [nieuwsbericht](#).

Bijeenkomst Ondernemersbegeleiding voor collega's van gemeenten

Op 2 december was er een digitale bijeenkomst voor collega's van gemeenten over ondernemersbegeleiding en keukentafelgesprekken. Er lopen momenteel al trajecten in FoodValley (ca. 50 coachingstrajecten) en de Achterhoek (nu ruim 300 gesprekken gevoerd). Daarnaast is gemeente Voorst gestart en wil Stichting Greenport Gelderland 120 bedrijfsplannen bij tuinders realiseren. Er zijn nog witte vlekken in de Noord Veluwe, de Liemers en – voor niet-tuinders – in het Rivierengebied. Als partijen daar initiatieven willen ondernemen, horen we dat graag. U kunt een mail sturen naar: agrifood@gelderland.nl.

De boer op gaan

Juist de middengroep agrariërs vindt het moeilijk om besluiten te nemen over de toekomst van hun bedrijf. De provincie wil hen graag faciliteren om invulling te geven aan de beleidsambities. 'De boer op gaan' is daarom een belangrijk instrument. De provincie maakt dat mede mogelijk via de keukentafelgesprekken en ondernemersbegeleiding. Het traject kan ook voorzien in externe expertise, om de boerenondernemer te ondersteunen bij een bedrijfsplan. De boer kan daarvoor expertise inhuren tot maximaal € 1500 aan subsidie. De bedrijfsplannen moeten bijdragen aan duurzame, meer natuurinclusieve en/of kringlooplandbouw.

Lokale netwerk

Uiteraard halen coaches ook andere zaken op, zoals opvolgingsproblematiek, wens om te stoppen, schuldenproblematiek of sociale problematiek. Daarvoor wordt vooral naar gemeenten en het lokale netwerk gekeken.

Op dit moment benaderen de agrarisch collectieven, die we kennen van het agrarisch natuurbeheer, ook boeren voor bedrijfsplannen natuurinclusieve landbouw.

Na het bedrijfsplan kan de overheid de boer verder faciliteren met de uitvoering van zijn plan. Daarvoor staan diverse subsidieregelingen open, zie daarvoor ons [platform: Agrifood toekomst voor de Gelderse boer](#).

POP3-openstellingen in 2022

Verplaatsing Glastuinbouwbedrijven

De openstelling Verplaatsing glastuinbouwbedrijven Gelderland 2022 biedt subsidiemogelijkheden voor de verplaatsing van een solitair gelegen glastuinbouwbedrijf naar:

- het glastuinbouwontwikkelingsgebied of reserveglastuinbouwontwikkelingsgebied Bergerden-Huissen;
- het glastuinbouwontwikkelingsgebied of reserveglastuinbouwontwikkelingsgebied Bommelerwaard; of
- een regionaal cluster glastuinbouw in Tuil, Est of Voorst.

Deze tenderregeling staat open van 7 februari tot en met 21 maart 2022.

Verplaatsing Paddenstoelenteeltbedrijven

De openstelling Verplaatsing paddenstoelenteeltbedrijven Gelderland 2022 biedt subsidiemogelijkheden voor:

- de verplaatsing van een solitair gelegen paddenstoelenteeltbedrijf naar het regionaal cluster glastuinbouw Velddriel.

Deze tenderregeling staat open van 7 april tot en met 9 mei 2022.

Professionalisering Korte Ketens

De openstelling Professionalisering korte voorzieningsketens Gelderland 2022 biedt subsidiemogelijkheden voor:

- het gezamenlijk formuleren van een projectplan gericht op innovatie door professionalisering van een bestaande korte voorzieningsketen, en/of;
- de uitvoering van een innovatieproject gericht op professionalisering van een bestaande korte voorzieningsketen.

Deze tenderregeling staat open van 4 april tot en met 11 mei 2022.

Innovatieve Concepten

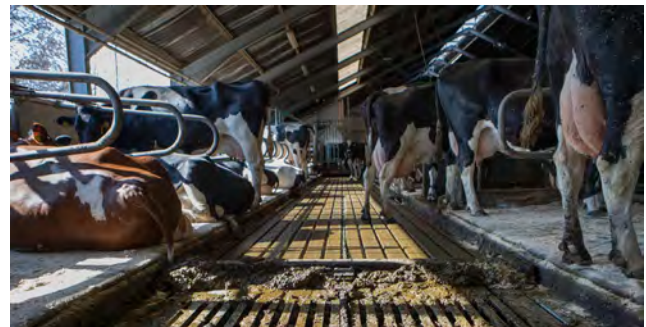
De openstelling Innovatieve Concepten Gelderland 2022 biedt subsidiemogelijkheden voor:

- de oprichting van een samenwerkingsverband en het gezamenlijk formuleren van een projectplan gericht op een innovatie, en/of;
- de uitvoering van een innovatieproject ten behoeve van duurzame landbouw.

Deze tenderregeling staat open van 4 mei tot en met 15 juni 2022.

Meer informatie over bovenstaande regelingen kunt u vinden op [Gelderland.nl: Europese subsidies](#).

Stalinnovatie en Mestverwerking

Gelderland wil veelbelovende initiatieven voor het ontwikkelen van innovatieve stalsystemen en mestverwerking samen met het rijk en andere provincies faciliteren en opschalen.

Bestaande initiatieven bedrijfsleven

Hierbij gaat het bijvoorbeeld om bestaande initiatieven vanuit het bedrijfsleven, zoals CoViVa, Jump Start en NL NextLevel. Deze projecten richten zich op een langjarige, integrale aanpak van stal, mest, dierwelzijn, milieu, enz. [De GS-brief van 7 december 2021](#) beschrijft hoe een langjarige integrale aanpak bijdraagt aan een belangrijke stap naar kringlooplandbouw en bevat een toelichting op de hierboven genoemde initiatieven.

Project Kunstmestvrije Achterhoek

Mestverwerking is een belangrijke schakel in het sluitend maken van de mineralenkringloop van de stal tot aan de bemesting van het land. Het project Kunstmest Vrije Achterhoek produceert al enige jaren kunstmestvervangers die als groene weide meststof weer op het land worden gebracht. Het is daarom goed nieuws dat dit project ook in 2022 weer vrijstelling heeft om herwonnen stikstofmeststoffen uit dierlijke mest (RENURE) onder voorwaarden toe te staan. Hopelijk is die vrijstelling na 2022 niet meer nodig als op 16 juli 2022 de EU-meststoffenverordening (EU/2019/1009, "Fertilising Product Regulation (FPR)") van kracht wordt. Hiermee wordt vrijhandel van organische meststoffen in de hele EU mogelijk. Hier vindt u meer informatie over het project [Kunstmest Vrije Achterhoek](#).

Enquête Implementatie Kringlooplandbouw

De inzet van organisch restmateriaal zoals sloop- en/of bermmaaisel, snoei- en takhout, compost, bokashi of vergist materiaal, is een veelbesproken mogelijkheid om agrarische grond op een natuurlijke manier te verbeteren. Toch zijn veel boeren terughoudend met de toepassing hiervan en is er nog onduidelijkheid over baten en risico's. Het door Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) gefinancierde project SINCERE heeft een enquête opgezet om een duidelijk beeld te krijgen van de ervaren problemen en opbrengsten. Agrarisch ondernemers kunnen hier [de enquête](#) anoniem invullen. Dit vraagt ongeveer 10-15 minuten van uw tijd.

Uitkomsten

De resultaten worden gebruikt om advies te geven aan o.a. de Provincie Gelderland. Voor dit advies wordt een model ontwikkeld, dat inzichtelijk maakt waar organisch restmateriaal al succesvol wordt toegepast en waar een kloof bestaat tussen toepassingswensen en -mogelijkheden. Hier vindt u meer informatie over [SINCERE](#).

Inspiratiegids landelijk gebied

De leefbaarheid van het platteland is belangrijk voor Gelderland. Daarom investeert de provincie in het behoud en herstel van de natuur en het landschap en zet de provincie zich in voor natuurinclusieve landbouw. Om ideeën en projecten te ondersteunen die hieraan bijdragen heeft de provincie verschillende regelingen ontwikkeld. Wilt u weten wat er mogelijk is op uw perceel – of als adviseur – op het gebied van natuur, natuurinclusieve kringlooplandbouw, landschap en water? Kijk dan eens in de inspiratiegids die we hebben gemaakt. Deze gids inspireert u over de subsidiemogelijkheden die er zijn in Gelderland. Via een keuzeboom komt u uit bij de organisatie of het platform waar u meer informatie kunt krijgen over het onderwerp. Of bij de organisatie die u kan helpen bij de aanvraag van een subsidie. Ga hier naar: [de inspiratiegids](#).

Deze uitgave is van november 2021. Het kan daarom voorkomen dat subsidies niet meer openstaan of de informatie niet meer actueel is als u deze versie raadpleegt. Eens per zes maanden actualiseren wij dit document. De meest actuele en rechtsgeldige informatie over de subsidieregelingen vindt u op de website van de betreffende regeling. Bij vragen kunt u altijd contact opnemen met het provincieloket via provincieloket@gelderland.nl.

Verminderen stikstofemissies uit melkveestallen met de ammoniakmonitor

Foto A. Prinsen

In het najaar van 2021 is de stichting Biomassa in samenwerking met Estede Scientific en Dorset ID begonnen met de ontwikkeling van een kosteneffectief sensorsysteem voor de real time monitoring van NH₃ en CO₂ concentraties in stallucht. Het systeem meet de concentraties elke vijf minuten en de monitoring wordt web-based gepresenteerd. Dit monitoringsysteem geeft hierdoor eigenaren van melkveestallen real time inzicht in de ammoniak concentratie in de lucht in hun stallen. Een pilot met het systeem wordt sinds 1 november 2021 uitgevoerd in de melkveestal van Mts Prinsen te Haarlo.

Via deze meetapparatuur krijgt de veehouder real time inzicht in het effect van emissie verminderende maatregelen die hij in de stal neemt. Het streven is om dit systeem in de loop van 2022 in de stallen van een grotere groep Achterhoekse melkveehouders in de praktijk te gaan testen.

Meer informatie over dit INTERREG-project waar ook partijen uit Overijssel en Duitsland bij betrokken zijn, vindt u hier: [A&C \(dnl-contact.de\)](http://A&C(dnl-contact.de)).

Uit de Foodvalley Regio

Proeftuin Boer aan het Roer zoekt boeren

Voor de [Proeftuin van Boer aan het Roer](#) worden weer boerenbedrijven in de Foodvalley regio gezocht om innovaties te implementeren en te testen. Het gaat specifiek om bedrijven voor de thema's circulair veevoer en emissiereducerende maatregelen. Alle sectoren zijn welkom, maar er is met name behoefte aan varkensbedrijven, geitenbedrijven en pluimveebedrijven.

Gratis workshop Gastheerschap

Hoe ontvang je als boer mensen op je erf? Als agrarisch ondernemer spreek je dagelijks met je erfbetreders. Maar het wordt steeds belangrijker om ook in gesprek te kunnen gaan met de gemeente, provincie en mensen uit je buurt. In de Workshop Gastheerschap krijg je in twee dagdelen praktische handvatten van een ervaren hospitality trainer. Adviseur Steven van Westreenen schuift aan om te vertellen over de Omgevingswet die naar verwachting in 2022 ingaat en van ondernemers vraagt om een goede relatie met hun buurt op te bouwen.

Ga hier naar meer informatie over de [Workshop Gastheerschap](#).

Vragen over deze nieuwsbrief

Heeft u vragen over een onderwerp? Of een suggestie voor een volgende nieuwsbrief? Die ontvangen wij graag via het provincieloket@gelderland.nl.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het team Agrifood van provincie Gelderland. Aan deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.

U ontvangt deze nieuwsbrief omdat u eerder heeft aangegeven hiervoor belangstelling te hebben. Wilt u ook een abonnement op de nieuwsbrief, of deze beëindigen? Mailt u dan naar agrifood@gelderland.nl.

AFMELDEN

AANMELDEN

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl